

**«Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы»
жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің қызметіндегі сыбайлас
жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау**

«Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінде (бұдан әрі – ҒӨБО) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының 2012 жылғы қазан 2012 жылғы № 129 бұйрығына сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу қағидаларына сәйкес жүргізілді. № 12 және МКҚК Бас директорының 2022 жылғы 29 сәуірдегі № 44 бұйрығы.

Ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау объектісінің атауы:

«Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы» ЖШС.

Ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдаудың негізі:

Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы бас директорының 2022 жылғы 29 сәуірдегі No 44 бұйрығы.

Ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау мерзімі: 2022 жылғы 29 сәуір – 2022 жылғы 29 мамыр.

Қоғам қызметінің талданған кезеңі: 2021 жылдың 1 қаңтары – 2022 жылдың 29 мамыры.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүргізілді:

1) нормативтік құқықтық актілерде және ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) Қоғамның ұйымдастырушылық және басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

1. нормативтік құқықтық актілерде және ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Серіктестіктің бастапқы тіркеу күні 2007 жылдың 4 қазан.

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті өкілдік ететін Қазақстан Республикасының Үкіметі ҰТҚКХ-ның жалғыз қатысушысы болып табылады.

Серіктестіктің жарғылық капиталындағы мемлекеттік үлесті иелену және пайдалану құқықтарын Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 31 желтоқсандағы № 955 қаулысына сәйкес және 2020 жылғы 12 қазандағы № 33 тиісті қабылдау-тапсыру актісі негізінде «Қазақстан Республикасы Табиғат ресурстары және геология министрлігі Табиғи ресурстар және табиғатты қорғау комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесі жүзеге асырады.

Серіктестік Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заңды тұлға болып табылады және өз қызметін Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» 1998 жылғы 22 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – Жарғы), сондай-ақ осы Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.

Балық шаруашылығы және акваөсіру ғылыми-практикалық орталығының негізгі мақсаты – ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін нақты өндіріске енгізу және дербес шаруашылық қызмет арқылы таза кіріс (пайда) алу арқылы балық және акваөсіру саласының тиімді дамуын ғылыми қолдау болып табылады.

Балық шаруашылығы және акваөсіру ғылыми-практикалық орталығының негізгі қызметі:

1) балық шаруашылығы саласындағы ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды жүзеге асыруды қамтамасыз ету (-74909);

2) ғылыми-техникалық әзірлемелерді өндіріске енгізу (-72202);

3) балық шаруашылығы саласындағы білімдерді тарату және беру бойынша консультациялық қызметтерді көрсету (-85599, 74909);

4) балық шаруашылығы саласында оқу семинарларын, оқу сабақтарын, дөңгелек үстелдерді, конференцияларды және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу (-85599, 74909).

Серіктестік өзінің негізгі қызметін жүзеге асыру кезінде, сондай-ақ миссиясын, мақсаттары мен міндеттерін орындау кезінде келесі функцияларды орындайды:

1) балық шаруашылығы (теңіз балық шаруашылығы, тұщы судағы балық шаруашылығы, 03110, 03120);

2) акваөсіру (теңіздегі акваөсіру, тұщы су шаруашылығы, 03210, 03220);

3) асыл тұқымды құрттарды, ұлуларды, моллюскаларды және т.б. өсіруге арналған шаруашылықтарды пайдалану (01490);

4) балықты, шаянтәрізділерді және моллюскаларды өңдеу және консервілеу (10200);

5) жаратылыстану ғылымдары және техника саласындағы өзге де зерттеулер (72199);

6) авторлық құқықпен қорғалған туындыларды қоспағанда, зияткерлік меншік объектілерін және ұқсас өнімдерді жалға беру (77400);

7) мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларына консультациялық қолдау көрсету (70222).

Орталықта бес сертификатталған зертхана жұмыс істейді: ихтиологиялық зертхана, аквакультура зертханасы, гидробиология зертханасы, гидроаналитика зертханасы және гидробионттардың генетикасы зертханасы. Қызмет үшін барлық қажетті лицензиялар алынды.

Орталық сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жемқорлық тәуекелдерін жүйелі түрде анықтап, алдын алады. Сыбайлас жемқорлықпен күресу және қоғамда нөлдік төзбеушілік тәжірибесін енгізу үшін, оның ішінде бизнес-процестерді жетілдіру және операциялық ашықтықты арттыру арқылы барлық құқықтық шаралар қабылданады.

Тәуекелдерді басқару жүйесі мен бизнес-процестерді жетілдіру үшін Қазақстан Республикасын дамытудың ғылыми-практикалық орталығында бөлімшелердің қызметін қозғайтын келесі нормативтік құқықтық актілер қаралды:

- Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі;
- Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі;
- Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексі;
- «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Ғылым туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есеп беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

Орталықта және оның бөлімшелерінің қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарға шолуды қамтиды:

- Ұжымдық шарт және Қосымшалар;
- Құжаттау ережелері;
- Адам ресурстарын басқару;
- Қызметкерлердің жол жүру ережелері;
- Жұмыс кестесі ережелері;
- Адам ресурстарын басқару;
- Қызметкерлердің жол жүру ережелері;
- Еңбек тәртібі;
- жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, әлеуметтік қолдау және ынталандыру ережелері;
- Artemia терең өңдеу бойынша қолданыстағы технологияның және өндірістік қуаттылықтың болуын (сәйкестігі/сәйкессіздігі) растайтын есепті дайындау;
- жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің негізгі құралдарын есептен шығару ережелері;
- жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің корпоративтік этика кодексі;
- жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің коммерциялық және қызметтік құпиясының сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулық;
- Ереже (кафедралар, зертханалар, филиалдар және т.б. туралы);
- Лауазымдық нұсқаулықтар.

Кәсіпорын қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілерді талдау әкімшілік және басқарушылық персоналдың өз еркімен шешімдер қабылдауын жеңілдететін, қызметке және заңды мүдделерді қорғауға кедергі келтіретін ережелерді немесе нормативтік құқықтық актілерді еркін түсіндіру мүмкіндігін тудыратын құқықтық олқылықтар анықтаған жоқ. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жеңілдететін дискрециялық өкілеттіктер немесе ережелер анықталған жоқ.

2. Сыбайлас жемқорлықтың рөлін зерттеудің ғылыми-практикалық орталығының ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Зерттеу кезеңіндегі компанияның ұйымдастырушылық-басқару қызметінің келесі бағыттары талданды.

1. Адам ресурстарын басқару;
2. Мүдделер қақтығысын шешу;
3. Бюджеттік және қаржылық ресурстарды бөлу;
4. Шарт жасасу;
5. Қызметтің ашықтығы мен жариялылығын қамтамасыз ету;

1. Персоналдың ауысуын қоса алғанда, адам ресурстарын басқару.

Кадрларды іріктеу процесі кадрлық саясатына сәйкес реттеледі және жүзеге асырылады.

Орталықта 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлер саны 164 адамды құрады. Қазіргі уақытта қызметкерлер саны 171 адамды құрайды. Қызметкерлердің тұрақтамауын талдау 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 24 қызметкер еңбек шартын өз бастамасы бойынша бұзғаны, ал 2022 жылдың 1 қаңтарынан бастап қазіргі уақытқа дейін 12 қызметкер өз бастамасымен еңбек шартын бұзғаны анықталды.

Теріс немесе тәртіптік себептермен жұмыстан шығарулар болған жоқ.

Талданған кезеңде бірде-бір қызметкер тәртіптік жазаға тартылған жоқ.

Сыбайлас жемқорлық құқықбұзушылықтары үшін бірде-бір қызметкер тәртіптік жауапкершілікке тартылған жоқ, қызметкерлер тарапынан қылмыстық немесе әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар анықталған жоқ.

Қызметкерлердің жеке істері, оның ішінде ішкі ережелерінің біліктілік талаптарына сәйкес келетін жоғары білім біліктілігін куәландыратын құжаттар қаралды.

Сонымен қатар, көрсетілген мерзімде барлық қызметкерлерді аттестациядан өткізіп, комиссия барлық аттестациядан өткен қызметкерлерге олардың жеке және кәсіби қасиеттерін жақсарту бойынша ұсыныстар берді.

Талданған кезеңде 23 қызметкер оқудан және біліктілігін арттырудан өтті.

Бұқаралық ақпарат құралдарының мониторингі негізінде қызметкерлерге қатысты беделді немесе жала жабатын жарияланымдар

анықталмады. Жеке және заңды тұлғалардан сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты шағымдар түскен жоқ.

Кадр қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау мүдделер қақтығысын немесе қызметкерлердің менеджермен байланысын анықтаған жоқ. Ұжым тұрақты. Сыбайлас жемқорлық әрекетін білдіретін шектеулер мен тыйымдар анықталған жоқ.

Кадр қызметін талдау негізінде келесі ұсыныс ұсынылады:

1. Қызметкерлердің біліктілігі мен тәжірибесін арттыруға басымдық бере отырып, оның ішінде жетекші халықаралық ұйымдармен біліктілігін арттыру жоспарын әзірлеу және бекіту қажет;

2. Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын білуді жетілдіру үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын енгізуді қарастыру.

2. Мүдделер қақтығысын шешу

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мүдделер қақтығысын шешу заңнамалық және ішкі нормативтік құқықтық актілермен реттеледі: Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 2 ақпандағы № 802 «Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының тұжырымдамасын бекіту туралы» Жарлығымен 2022 жылғы 2 ақпандағы № 802 Қазақстан Республикасының 2020-2022 жж. Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір Жарлықтары» және ЖШС Корпоративтік этика кодексі. Осыған байланысты қызметкерлерге мынадай міндеттер мен құқықтар жүктеледі:

1) кез келген ықтимал мүдделер қақтығысының алдын алу бойынша шаралар қабылдау;

2) пайда болған мүдделер қақтығысы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы өздеріне белгілі болған бойда тікелей басшысына хабарлауға міндетті.

3) мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу бойынша өзге де шараларды қабылдайды.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілеріне жедел ден қою және хабарлау үшін Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу ғылыми-практикалық орталығында азаматтар мен қызметкерлердің арыз-шағымдарын қабылдайтын жәшік орнатылған.

Мүдделер қақтығысының алдын алудың негізгі шаралары:

1) қызметкерлердің заңнамада, Жарғыда, ұжымдық шартында, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қызметі туралы ережеде, басқа да ішкі тәртіп ережелерінде, лауазымдық нұсқаулықтарда белгіленген лауазымдық міндеттерін мүлтіксіз орындауына;

2) қызметкерлердің міндеттері мен өкілеттіктерін нақты белгілейтін ұйымдық құрылымын бекіту және жүргізу.

Корпоративтік этика кодексі мүдделер қақтығысының алдын алуды қарастырады. Барлық қызметкерлер мүдделер қақтығысынан таза, уақтылы және тиісті шешімдер қабылдауға жауапты.

Мүдделер қақтығысын шешу қызметін талдау негізінде мүдделер қақтығысы анықталған жоқ.

3. Бюджеттік және қаржылық ресурстарды әзірлеу және бөлу.

Орталық мемлекеттік бағдарлама-мақсатты жобаларға, гранттарға және басқа да бюджеттік жобаларға белсене қатысады және әртүрлі балық шаруашылығы қызметтерін ұсынатын жеке ұйымдармен шарттық міндеттемелерді орындайды.

Барлық шығындар негізінен бағдарламалық-мақсатты жобалар, гранттық жобалар және басқа да мемлекеттік бюджеттік жобалардың қаражаты есебінен жабылады.

Қаражаттар тиісті баптар бойынша жұмсалады және ұйымның шығыс бюджетімен анықталады. Жалақы қызметкерлердің карточкалық шоттарына төленеді, ал басқа жеке тұлғаларға қызметтері, жұмыстары, тауарлары үшін барлық басқа төлемдер онлайн-банкинг жүйесі арқылы жүзеге асырылады.

Үзінділер мен шот-фактуралар электронды түрде, «Электрондық шот-фактуралар порталы» жүйесі арқылы және қағаз түрінде өңделеді. Бұл ақша айналымының толық ашықтығын қамтамасыз етеді. Қаржы-экономикалық бөлімі барлық қажетті есептер мен ақпаратты мемлекеттік органдарға белгіленген мерзімде ұсынады.

4. Шарт жасасу.

Мемлекеттік сатып алу туралы шарттар бойынша міндеттемелердің жасалуы мен орындалуына талдау жүргізілді.

Мемлекеттік сатып алу туралы келісім-шарттар мемлекеттік сатып алу порталында жасалады, орталық тапсырыс беруші де, Өнім беруші ретінде де әрекет етеді.

Мемлекеттік сатып алу кезінде заң бұзушылыққа жол берілген жоқ. Шарттардың барлығы «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңының талаптарына сәйкес баға ұсыныстарын сұрату, ашық конкурс әдістерін қолдана отырып, бірыңғай ұйымдастырушы арқылы жасалды. Қысқа мерзімді келісім-шарттар орындалды, ал ұзақ мерзімді келісім-шарттар жыл соңына дейін орындалады.

Міндеттемелер бойынша жұмыстарға/қызметтерге/тауарларға жасалған шарттардың негізгі бөлігі:

* бағдарламалық-нысаналы және гранттық жобалар «Ғылым туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 2.2-тармақшасына сәйкес үшінші тұлғалармен шарттар жасасу жолымен іске асырылады «Осы Заңмен реттелетін құқықтық қатынастар гранттық, бағдарламалық-нысандық қаржыландыру, іргелі ғылыми зерттеулерді жүзеге асыратын ғылыми ұйымдарды қаржыландыру, іргелі ғылыми зерттеулерді жүзеге асыратын ғылыми ұйымдарды қаржыландыру бөлігінде осы Заңмен реттелетін құқықтық қатынастарға Қазақстан Республикасының заңнамасында, оның ішінде ғылыми зерттеулерді жүзеге асырудың мемлекеттік талаптарын белгілеу, оның ішінде мемлекеттік қызметті жүзеге асыру тәртібінің талаптары қолданылмайды. сатып алу»;

* коммерцияландыру жобалары «Ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 2-тармағының 2-тармағына сәйкес үшінші тұлғалармен шарттар жасасу жолымен іске асырылады «Осы Заңмен реттелетін, ғылыми-зерттеу және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру бөлігіндегі құқықтық қатынастар, ғылыми-зерттеу және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерциализациялау бөлігінде, ғылыми-зерттеу және (немесе) ғылыми-зерттеу қоры, гранттар алу мақсатында жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасының, сатып алуды, оның ішінде мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру тәртібіне қойылатын талаптарды белгілеу.

«Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының нормаларын қолданбай жасалған шарттарды талдау нәтижесінде қабылданған міндеттемелерді орындамау бөлігінде бұзушылықтар анықталған жоқ.

Сыбайлас жемқорлықты зерттеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қызметінің тиімділігі жұмыс процесін автоматтандыру, компьютерлендіру және транзакцияларды, төлемдерді және т.б. электрондық порталдар арқылы, ал автоматтандыру мүмкін емес жерлерде, ұжымдық кеңестің ұйымдастырушылық-басқару қызметіне қатысу арқылы, мысалы, ұжымдық кеңестің жұмысына қатысу арқылы қамтамасыз етіледі.

Әкімшілік Сыбайлас жемқорлыққа қатысты ауызша, бетпе-бет және жазбаша шағымдарды ресми сайты арқылы, сондай-ақ компания өз беттерін жүргізетін және үнемі жаңартып отыратын әлеуметтік желілер арқылы жіберу мүмкіндігін береді. Жұмыс істеген бүкіл кезең ішінде аталған ақпарат көздері арқылы азаматтардан сыбайлас жемқорлыққа қатысты бірде-бір арыз, арыз немесе өтініш түскен жоқ.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде комплаенс қызметі ЖШС қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталмаған.

5. Ашықтық пен жариялылықты қамтамасыз ету.

Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 12 қаңтардағы «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» Заңына сәйкес азаматтардың өтініштерін қарайды. Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін есепке алу Заңды тұлғалардың өтініштерін, құжаттарды қабылдау және тіркеу ережелері негізінде жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының 2015 жылғы 18 желтоқсандағы № 147 бұйрығымен Бөлімдердегі аталған бағыттар бойынша жұмыстардың жай-күйіне талдау жүргізіліп, жеке және заңды тұлғалардың өтініштерінің уақтылы және сапалы қаралуын қамтамасыз ету, бақылауды жақсарту, өтініштердің белгіленген мерзімдердің бұзылуына жол бермеу шаралары қабылдануда.

Басқа мәселелер Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бейтараптандыру бойынша жалпы ұсыныстар:

- Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері мен мүдделер қақтығысының жоғарылауы салаларына қатысты қызметке үздіксіз ішкі бақылауды жүзеге асыру.

Қоғам қызметінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті арттыру бойынша жұмыстар жүргізілуде. Корпоративтік кодексті қатаң сақтау сыбайлас жемқорлықтың ықтималдығын төмендететін моральдық ортаны қалыптастырады. Квазимемлекеттік сектордағы этика сыбайлас жемқорлықты жоюдың алғы шарттарының бірі болып табылады. Сонымен қатар, Корпоративтік кодексті сақтау жалпы ЖШС қызметкерлерінің беделін арттырады.

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес әдістерінің, байланыс ақпаратының, сенім телефондарының нөмірлерінің, сыбайлас жемқорлық фактілерін хабарлау үшін ақпараттық ресурстардың қызметкерлерге қолжетімділігін және жеткізілуін қамтамасыз ету.

Көлік құралдарының қозғалысын бақылауды қамтамасыз ету, көліктерді жеке мақсатта пайдалануды болдырмау және маршрут бойында күтпеген

жағдайларға шұғыл әрекет ету үшін GPS спутниктік бақылау жүйелері қолданылатын жабдықтардың көпшілігінде орнатылған.

Талдау барысында Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу ЖШС қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, жиналыстар мен жиындар өткізу, жауапкершілік, сондай-ақ жергілікті деңгейде сыбайлас жемқорлық фактілері туындаған кездегі іс-әрекеттер/әрекетсіздіктер және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес әдістері туралы ақпараттың қолжетімділігін қамтамасыз ету бойынша жұмыс жүргізіп жатқаны атап өтілді.

Комплаенс қызметі

Тургульдинов Е.С.

29 мамыр 2022 жыл